
Parabrahma Upanishad

పరబ్రహ్మోపనిషత్

Document Information

Text title : Prabrahma Upanishad

File name : parabrahma.itx

Category : upanishhat, svara

Location : doc_upanishhat

Author : Vedic tradition

Transliterated by : Sunder Hattangadi

Proofread by : Sunder Hattangadi

Description-comments : 78 / 108; Atharva Veda - Sanyasa upanishad

Latest update : August 12, 2000

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

September 17, 2023

sanskritdocuments.org

పరబ్రహ్మోపనిషత్

పరబ్రహ్మోపనిషది వేద్యాఖణ్ణసుఖాకృతి ।

పరివ్రాజకహృద్ధేయం పరితస్త్రిపదం భజే ॥

ఓం భద్రం కర్ణభిః శృణుయామ దేవాః ॥ భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః ॥

స్థిరైరక్షైస్తుష్టువాః సస్తనూభిః ॥ వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః ॥

స్వస్తి న ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవాః ॥ స్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః ॥

స్వస్తి నస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః ॥ స్వస్తి నో బృహస్పతిర్దధాతు ॥

ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥

హరిః ఓం ॥ అథ హ్రానం మహాశాలః శౌనకోఽఙ్గిరసం భగవన్తం పిప్పలాదం

విధివదుపసన్నః పప్రచ్చ దివ్యే బ్రహ్మపురే కే సమ్ప్రతిష్ఠితా భవన్తి । కథం

సృజ్యన్తే । నిత్యాత్మన ఏష మహిమా । విభజ్య ఏష మహిమా విభుః । క ఏషః ।

తస్మై స హోవాచ । ఏతత్సత్యం యత్ప్రబ్రవీమి బ్రహ్మవిద్యాం వరిష్ఠాం దేవేభ్యః

ప్రాణేభ్యః । పరబ్రహ్మపురే విరజం నిష్కలం శుభమక్షరం విరజం విభాతి ।

స నియచ్ఛతి మధుకరః శ్వేవ వికర్మకః । అకర్మా స్వామీవ స్థితః । కర్మతరః

కర్షకవత్ఫలమనుభవతి । కర్మమర్మజ్ఞాతా కర్మ కరోతి । కర్మమర్మ జ్ఞాత్వా

కర్మ కుర్యాత్ । కో జాలం విక్షిపేదేకో నైనమపకర్షత్యపకర్షతి । ప్రాణదేవా-

శ్చత్వారః । తాః సర్వా నాడ్యః సుషుప్తశ్వేనాకాశవత్ । యథా శ్వేనః

ఖమాశ్రిత్య యాతి స్వమాలయం కులాయమ్ । ఏవం సుషుప్తం బ్రూత । ఆయం చ పరశ్చ

స సర్వత్ర హిరణ్మయే పరే కోశే । అమృతా హ్యేషా నాడి త్రయం సంవరతి । తస్య

త్రిపాదం బ్రహ్మ । ఏషాత్రేష్య తతోఽనుతిష్ఠతి । అన్యత్ర బ్రూత । ఆయం చ పరం చ

సర్వత్ర హిరణ్మయే కోశే ।

యథైష దేవదత్తో యష్ట్యా చ తాడ్యమానో నైవైతి ।

ఏవమిష్టాపూర్తకర్మశుభాశుభైర్ను లిప్యతే । యథా

కుమారకో నిష్కామ ఆనన్దమభియాతి । తథైష దేవః

స్వప్న ఆనన్దమభియాతి వేద ఏవ పరం జ్యోతిః । జ్యోతిషామా

జ్యోతిరానందయత్యేవమేవ । తత్పరం యచ్ఛిత్తం పరమాత్మాన-
మానందయతి । శుభ్రవర్ణమాజాయతేశ్వరాత్ । భూయస్తేనైవ
మార్గేణ స్వప్నస్థానం నియచ్ఛతి । జలూకాభావవద్యథా-
కామమాజాయతేశ్వరాత్ । తావతాత్మానమానందయతి । పరస్థి
యదపరసస్థితి । తత్పరం నాపరం త్యజతి । తదైవ కపాలష్టకం
సన్ధాయ య ఏష స్తన ఇవావలమ్భతే నేన్ద్రయోనిః స వేదయోనిరితి ।
ఆత్ర జాగ్రతి । శుభాశుభాతిరిక్తః శుభాశుభైరపి కర్మభిర్న లిప్యతే ।
య ఏష దేవోఽన్యదేవాస్య సమృప్సాదోఽన్తర్యామ్యసక్లచిద్రూపః
పురుషః । ప్రణవహంసః పరం బ్రహ్మ । న ప్రాణహంసః । ప్రణవో
జీవః । ఆద్యా దేవతా నివేదయతి । య ఏవం వేద । తత్కథం నివేదయతే ।
జీవస్య బ్రహ్మత్వమాపాదయతి । సత్త్వమథాస్య పురుషస్యాన్తః
శిఖోపవీతత్వం బ్రాహ్మణస్య । ముముక్షోరన్తః శిఖోపవీతధారణమ్ ।
బహిర్లక్ష్మమాణశిఖాయజ్ఞోపవీతధారణం కర్మిణో గృహస్థస్య ।
ఆన్తరుపవీతలక్షణం తు బహిస్తన్తువదవ్యక్తమన్తస్తత్త్వమేలనమ్ ।
న సన్నాసన్న సదసద్భిన్నాభిన్నం న చోభయమ్ । న సభాగం
న నిర్భాగం న చాప్యుభయరూపకమ్ ॥

బ్రహ్మత్వైకత్వవిజ్ఞానం హేయం మిథ్యత్వకారణాదితి ।
పఞ్చపాదబ్రహ్మణో న కించన । చతుష్పాదన్తర్వర్షినోఽన్త-
ర్జీవబ్రహ్మణశ్చత్వారి స్థానాని । నాభిహృదయకణ్ఠమూర్ధను
జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తితురీయావస్థాః । ఆహవసీయగార్హపత్య-
దక్షిణసభ్యాగ్నిషు । జాగరితే బ్రహ్మ స్వప్నే విష్ణుః
సుషుప్తౌ రుద్రస్తురీయమక్షరం చిన్మయమ్ । తస్మాచ్ఛతురవస్థా ।
చతురక్లవేష్టనమివ షణ్ణవతితత్త్వాని తన్తువద్విభజ్య తదా
హితం త్రిగుణీకృత్య దావ్త్రింశత్తత్త్వనిష్కర్షమాపాద్య
జ్ఞానపూతం త్రిగుణస్వరూపం త్రిమూర్తిత్వం పృథగ్విజ్ఞాయ
నవబ్రహ్మీఖ్యనవగుణోపేతం జ్ఞాత్వా నవమానమితస్త్రిగుణీకృత్య
సూర్యోన్ద్యగ్నికలాస్వరూపత్వేనైకీకృత్యాద్యన్తరేకత్వమపి మధ్యే
త్రిరావృత్య బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరత్వమనుసంధాయాద్యన్తమేకీకృత్య
చిద్రగ్ధావద్వైతగ్రన్థిం కృత్వా నాభ్యాదిబ్రహ్మబిలప్రమాణం
పృథక్ పృథక్ సప్తవింశతితత్త్వసంబంధం త్రిగుణోపేతం
త్రిమూర్తిలక్షణలక్షితమవ్యేకత్వమాపాద్య వామాంసాదిదక్షిణకణ్ఠ్యన్తం

విభావ్యాద్యన్తగ్రహసంమేలనమేకం జ్ఞాత్వా మూలమేకం సత్యం
 మృణ్మయం విజ్ఞాతం స్యాద్వాచారమృణం వికారో నామధేయం మృత్తికేత్యేవ సత్యమ్ ।
 హంసేతి వర్ణద్వయేనాన్తః శిఖోపవీతిత్వం నిశ్చిత్త్య బ్రాహ్మణత్వం బ్రహ్మధ్యానార్హత్వం
 యతిత్వమలక్షితాన్తఃశిఖోపవీతిత్వమేవం బహిర్లక్షితకర్మశిఖా జ్ఞానోపవీతం
 గృహస్థస్యాభాసబ్రహ్మణత్వస్య కేశసమూహశిఖాప్రత్యక్షకారాన్వితన్తు-
 కృతోపవీతత్వం చతుర్గుణీకృత్య చతుర్వింశతితత్త్వాపాదనతన్తుకృత్త్వం
 నవతత్త్వమేకమేవ ॥ పరంబ్రహ్మ తత్ప్రతిసరయోగ్యత్వాద్బహుమార్గప్రవృత్తిం
 కల్పయన్తి । సర్వేషాం బ్రహ్మదీనాం దేవర్షీణాం మనుష్యాణాం మూర్తిరేకా ।
 బ్రహ్మైకమేవ । బ్రాహ్మణత్వమేకమేవ । వర్ణాశ్రమాచారవిశేషాః పృథక్పృథక్
 శిఖావర్ణాశ్రమిణామేకకైవ । అపవర్గస్య యతేః శిఖాయజ్ఞోపవీతమూలం
 ప్రణవమేకమేవ వదన్తి । హంసః శిఖా । ప్రణవ ఉపవీతమ్ । నాదః సంధానమ్ ।
 ఏష ధర్మో నేతరో ధర్మః । తత్కథమితి । ప్రణవహంసో నాదస్త్రీవృత్సూత్రం
 స్వహృది చైతన్యే తిష్ఠతి త్రివిధం బ్రహ్మ । తద్విద్ధి ప్రాపణ్చకశిఖోపవీతం త్యజేత్ ।
 సశిఖం వపనం కృత్వా బహిఃసూత్రం త్యజేద్బుధః ।
 యదక్షరం పరంబ్రహ్మ తత్సూత్రమితి ధారయేత్ ॥ ౧॥

పునర్జన్మనివృత్యర్థం మోక్షస్యాహర్నిశం స్మరేత్ ।
 సూచనాత్సూత్రమిత్సుక్తం సూత్రం నామ పరం పదమ్ ॥ ౨॥

తత్సూత్రం విదితం యేన స ముముక్షుః స భిక్షుకః ।
 స వేదవితృదాచారః స విప్రః పజ్జీపావనః ॥ ౩॥

యేన సర్వమిదం ప్రోతం సూత్రే మణిగణా ఇవ ।
 తత్సూత్రం ధారయేద్యోగీ యోగవిద్బ్రాహ్మణో యతిః ॥ ౪॥

బహిఃసూత్రం త్యజేద్విప్రో యోగవిజ్ఞానతత్పరః ।
 బ్రహ్మభావమిదం సూత్రం ధారయేద్యః స ముక్తిభాక్ ॥ ౫॥

నాశుచిత్వం న చోచ్ఛిష్టం తస్య సూత్రస్య ధారణాత్ ।
 సూత్రమన్తర్గతం యేషాం జ్ఞానయజ్ఞోపవీతినామ్ ॥ ౬॥

యే తు సూత్రవిదో లోకే తే చ యజ్ఞోపవీతినః ।
 జ్ఞానశిఖినో జ్ఞాననిష్ఠా జ్ఞానయజ్ఞోపవీతినః ।
 జ్ఞానమేవ పరం తేషాం పవిత్రం జ్ఞానమీరితమ్ ॥ ౭॥

అగ్నేరివ శిఖా నాన్యా యస్య జ్ఞానమయీ శిఖా ।

స శిఖీత్యుచ్యతే విద్వాన్నేతరే కేశధారిణః ॥ ౮ ॥

కర్మణ్యధిక్పతః యే తు వైదికే తాకికేఽపి వా ।

బ్రాహ్మణాభాసమాత్రేణ జీవన్తే కుక్షిపూరకాః ।

ప్రజన్తే నిరయం తే తు పునర్జన్మని జన్మని ॥ ౯ ॥

వామాంసదక్షకణ్ఠ్యస్తం బ్రహ్మసూత్రం తు సవ్యతః ।

అన్తర్పహిరివాత్యర్థం తత్త్వతస్తుసమన్వితమ్ ॥ ౧౦ ॥

నాభ్యాదిబ్రహ్మరన్ధ్రాన్తప్రమాణం ధారయేత్సుధీః ।

తేభిర్ధార్యమిదం సూత్రం క్రియాజ్గం తస్తునిర్మితమ్ ॥ ౧౧ ॥

శిఖా జ్ఞానమయీ యస్య ఉపవీతం చ తన్మయమ్ ।

బ్రాహ్మణ్యం సకలం తస్య నేతరేషాం తు కించన ॥ ౧౨ ॥

ఇదం యజ్ఞోపవీతం తు పరమం యత్పరాయణమ్ ।

విద్వాన్యజ్ఞోపవీతీ సంధారయేద్యః స ముక్తిభాక్ ॥ ౧౩ ॥

బహిరన్తశ్చోపవీతీ విప్రః సంన్యస్తుమర్హతి ।

ఏకయజ్ఞోపవీతీ తు నైవ సంన్యస్తుమర్హతి ॥ ౧౪ ॥

తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన మోక్షాపేక్షీ భవేద్యతిః ।

బహిఃసూత్రం పరిత్యజ్య స్వాన్తఃసూత్రం తు ధారయేత్ ॥ ౧౫ ॥

బహిఃప్రప్రజ్ఞాశిఖోపవీతిత్వమనాదృత్య ప్రణవహంసశిఖోపవీతిత్వమవలమృగ్య

మోక్షసాధనం కుర్యాదిత్యాహ భగవాన్ఞానక ఇత్యుపనిషత్ ॥

ఓం భద్రం కర్ణేభిః శృణుయామ దేవాః ॥ భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః ॥

స్థిరైరఙ్ఘ్రైస్తుష్టువాః సస్తనూభిః ॥ వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః ॥

స్వస్తి న ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవాః ॥ స్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః ॥

స్వస్తి సస్తార్షో అరిష్టనేమిః ॥ స్వస్తి నో బృహస్పతిర్దధాతు ॥

ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥ హరిః ఓం తత్సత్ ॥

ఇతి పరబ్రహ్మోపనిషత్సమాప్తా ॥

Encoded by Sunder Hattangadi

——
Parabrahma Upanishad

pdf was typeset on September 17, 2023

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

